

Minningarorð um Titu Vinther 1941-2019

Tita var eitt tað mest originala listafólkið vit hava átt í Føroyum. Verkini hjá Titu Vinther nema við teg, tí at tey eru einføld og dramatisk. Tey hava røtur í dygdargóðum handverki samstundis sum tey eru hypermodernað listaverk, og fyri hetta varð hon heiðrað við Mentanarvirðisløn landsins í 2005.

Tita kom henda vegin úr Finlandi. Longu hálvannað ára gomul var hon send til Danmarkar saman við øðrum finskum børnum, sum vóru illa stódd av kríggum, sum leikaði í Finnlandi tey fyrstu 1940-árin. Henda danmarkarvistin vardi til 1948, tá ið hon fór heim aftur til Finnlands. Seinni fór hon á Snoghøj háskúlan í Danmark, og har hitti hon Suna, sum hon setti búgv saman við úti í Grønlandi og døturnar Heidi og Laura. Eg kom at kenna Titu, tí hjúnini vóru millum bestu vinfólkini hjá mínum foreldrum. Harafturat kenni eg Titu sum hesa einastandandi listakvinnuna og fekk tíðliga vovnar landslagsmyndir og seinni aðrar list eftir hana.

Tita var so avgjørt samtíðarlistakona, sum fullgjørði kynstrið at sameina og menna siðvenju við modernaða stóðutakan. Hon nýtir virkið mynd og mál til at skapa samband millum list og samtíð. Eitt nú í verkinum "Eitt tvætt í hvørjari ætt", ein svørt vovin mynd við hvítum blettum uppkallað eftir orðatakinum um, at óvætti ella ólukkudýr eru í hvørjari ætt ella hvørjum bólki.

Tita Vinther menti listagrein sína og vevtøknina til nakað heilt framúrskarandi, sum vakti ans á framsýningum bæði her heima og uttanlands. Hon skapaði eina røð av løttum verkum, tey eins og sveima í rúmdini. Verkini eru ikki bara tveydimensionel, sum tey fyrst sýnast at vera, tey hava tríggar viddir og eins og rudda eitt rúm framman fyri sær ella floyma út frá veggnum móti tær. Eitt nú "Sirm", sum er eitt loðið, hvítt og gráligt myndateppið, teir longu træðrinnir eins og strekkja seg út frá veggnum og út um kantarnar

á botninum og bróta rammuna.

Høvuðsverk Titu er eftir mínum tykki Pætursnótin, sum er frá 1997. Hetta konsept-tekstilverkið er eitt so gerandisligt og gamalt amboð sum ein nót úr mannahári. Saman við eini gamlari ár og einum heiti fær hon alla Bíbilsøguna og annað mytiskt tilfar fram í hugan.

Pætursnótin bindur á sera ítøkiligan hátt menniskjuni saman í meskar, sum kunnu vísa til sambondini millum okkum – ættarsambond, vinasambond, tjóðarsambond og øll tey viðurskifti, ið annars knýta fólk saman. "Pætursnótin" er bæði henda lítla nótin og tann globala alnótin, har eitt nú tær pengasterku fyrirkurnar, sum kalla seg sosialar, hava fangað okkum – antin vit vilja vita av tí ella ikki.

Tita Vinther skapti síni verk burtur úr tilfari sum ull, hári og metali, bara tað var tráður. Hon var hon ikki bundin av listaligum siðvenjum, tí kundi hon gera, sum hon vildi, og sum verkið kravdi. Tað var umráðandi: Tað, sum einstaka verkið kravdi, var einstasti autoritetur í hesi einføldu og rámandi listaverð.

Tita er farin, eftir eru verk hennara og minnini um tað, sum hon var fyri okkum. Takk fyri tað.

Malan Marnersdóttir

DREYMASTARVIÐ
FINNUR TÚ Á .fo